



Eduskunnan lakivaliokunnalle

Suomen Lakimiesliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta (HE 247/2020 vp)

Suomen Lakimiesliitto kiittää lakivaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta (HE 247/2020 vp), ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Lakimiesliitto pitää hallituksen esitystä kokonaisuudessaan kannatettavana. Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoite turvapaikanhakijoiden oikeusturvan parantamiseksi on yhteneväinen Lakimiesliiton Oikeusvaltio-ohjelman kanssa.

Suomen perustuslain 21 §:ssä on turvattu jokaisen oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Koko suomalaisen oikeusvaltion ja kaikkien sen vaikutuspiirissä olevien intresseissä on, ettei yhtäkään ihmisryhmää aseteta toista heikompaan asemaan oikeusturvan toteutumisen osalta. Suomessa oikeuden tulee todella kuulua ja olla saatavilla kaikille.

Lakimiesliitto pitää tärkeänä, että turvapaikanhakijoiden saama oikeusapu tulee olla riittävää ja laadukasta, mikä edellyttää ammattitaitoisia ja asiakkaan saavutettavissa olevia avustajia. Avustajan tarve turvapaikkaprosessissa on keskeistä erityisesti siksi, että hakijat eivät lähtökohtaisesti tunne oikeusprosessia, että he eivät välttämättä luota viranomaisiin ja että kyse perustavanlaatuisista ihmisoikeuksista. Oikeusturvan kannalta on myös tärkeää, että turvapaikanhakijan syyt hakea turvapaikkaa selvitetään perusteellisesti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa tukee juuri tätä tavoitetta.

Lakimiesliitto kannattaa ehdotusta oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta ja kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden avustajien palkkioperusteiden muuttamista samaksi kuin muissakin asiaryhmissä. Asiakohtainen palkkio ei korvaa asian hoitamisen vaatimaa työmäärää tuntiperusteiseen laskutukseen verrattuna. Tämä on johtanut siihen, ettei turvapaikka-asioita haluta ottaa hoidettavaksi kohtuuttoman alhaisten palkkioiden vuoksi, mikä osaltaan on heikentänyt turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. Lakimiesliitto pitää tärkeänä, että turvapaikka-asioita hoitavien asiantuntevien avustajien määrä on riittävä. Esitetty muutos on siten merkittävä parannus nykytilaan.

Lakimiesliitto kannattaa myös valitusaikoja koskevaa muutosta ulkomaalaislakiin. Hyvän hallinnon ja yhdenvertaisuusperiaatteen mukaista ei ole, että valitusajat ovat yhdessä asiaryhmässä lyhyempiä kuin muissa.



Esitetyillä muutoksilla on myös väistämättä taloudellisia ja muita vaikutuksia. Lakimiesliitto kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että viranomaisille sekä oikeusapuun taataan riittävät resurssit, jotta turvapaikanhakijoiden oikeusturva toteutuu tosiasiallisesti ja täysimääräisesti.

Helsingissä 4.3.2021

Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry

Marika Valjakka
hallituksen puheenjohtaja

Jore Tilander
toiminnanjohtaja

Lisätiedot:

Toiminnanjohtaja Jore Tilander
jore.tilander@lakimiesliitto.fi
+358 41 458 0030